

Kritische succesfactoren voor goede examenkwaliteit

www.examineringmbo.nl

In opdracht van het project 'Focus op standaarden in Examinering' heeft IVA Onderwijs een overzicht gemaakt van kritische succesfactoren voor goede examenkwaliteit. Het overzicht helpt mbo-instellingen om betrokkenen bij examinering bewust te maken van hun kwaliteit.

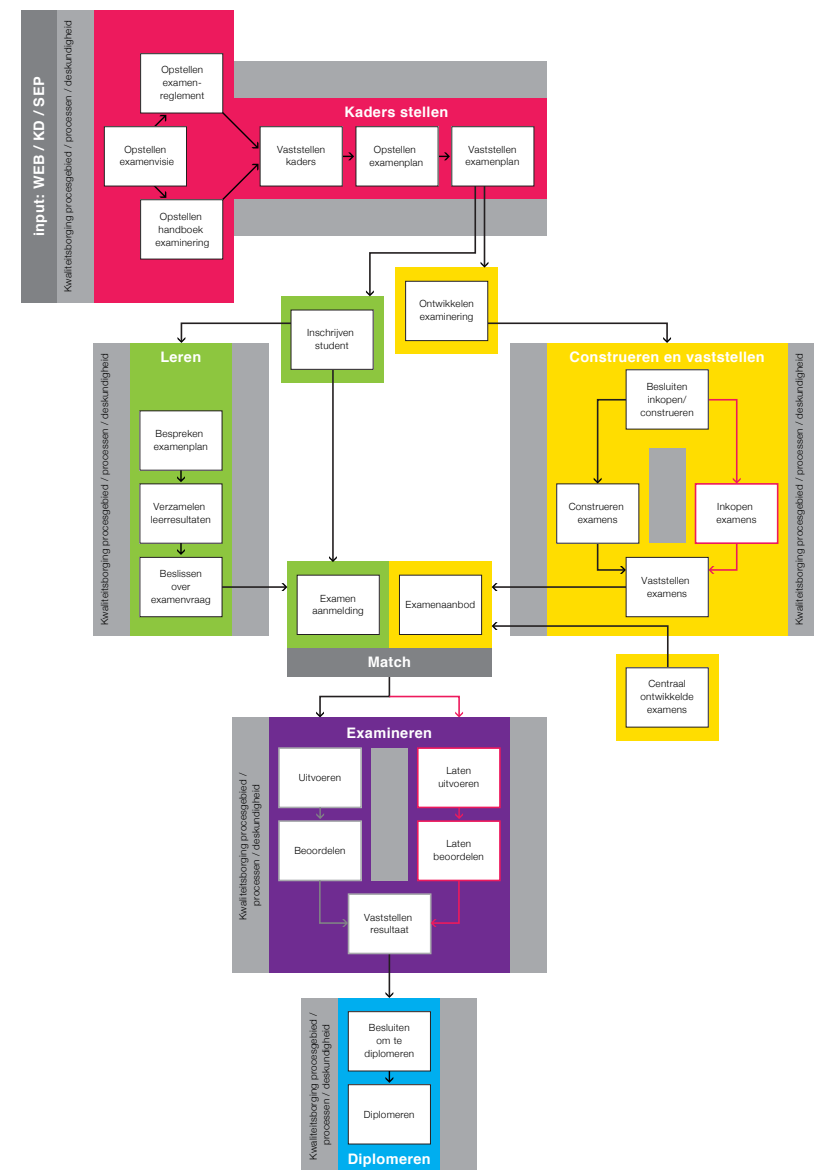
Instellingen kunnen het overzicht gebruiken als checklist of quickscan (waar staan we?) of als instrument inzetten bij interne audits en een plaats geven in de jaarplanning.

Hoe zijn de kritische succesfactoren tot stand gekomen?

IVA Onderwijs heeft het overzicht van kritische succesfactoren samengesteld op basis van een literatuuronderzoek naar relevante documenten (beleidsdocumenten, rapportages van onderzoeken en brieven van het ministerie van OCW) over examinering. Ook heeft het onderzoeksbureau de belangrijkste inzichten over examenkwaliteit afkomstig uit een analyse van inspectiebestanden, aan het overzicht toegevoegd. De twee onderzoeksrapporten vind je op www.examineringmbo.nl.

De kritische succesfactoren zijn gevalideerd door ze voor te leggen aan de klankbordgroep van het project 'Focus op standaarden in Examinering' (en groepen van deskundigen op het gebied van examinering. Daarnaast heeft IVA Onderwijs de kritische succesfactoren getoetst aan de praktijk via interviews met onderwijsteams en examenfunctionarissen van mbo-instellingen. Deze interviews geven aanwijzingen voor oorzaken van voldoende of onvoldoende examenkwaliteit en mogelijke verbeteracties. Bekijk het verslag van deze interviews op www.examineringmbo.nl.

De Procesarchitectuur Examinering is een volledige beschrijving van de examinering in het mbo. Alle stappen die een opleiding of instelling neemt om (samen met het bedrijfsleven) te zorgen voor goede examinering, komen aan de orde. Bekijk de Procesarchitectuur Examinering op www.examineringmbo.nl.

Overzicht kritische succesfactoren

Per procesgebied van de Procesarchitectuur Examinering vind je hieronder concrete informatie die jouw opleiding kan gebruiken om de examenkwaliteit te verbeteren.

Kaders stellen

De uitwerking van de kaders op opleidingsniveau is consistent met de landelijke en instellingskaders. Een succesvolle opleiding heeft een managementteam dat en een examencommissie die:

- ✓ de landelijk verplichte kaders (WEB, inspectiestandaarden, kwalificatiedossiers) kent;
- ✓ de landelijke verplichte kaders (WEB, inspectiestandaarden, kwalificatiedossiers) uitdraagt en hierop stuurt;
- ✓ op cohortniveau rekening houdt met de levenscyclus van geldende kaders;
- ✓ een heldere visie uitdraagt over instellingsspecifieke standaarden (over samenwerking met het bedrijfsleven, toepassen van examenprofielen, inkoop van examenproducten en -diensten, procedures) en deze vastlegt;
- ✓ een adequate verbinding kan leggen tussen landelijke kaders en serviceproducten, instellingsspecifieke standaarden en decentrale uitvoering;
- ✓ zorgt dat de examencommissieleden en andere betrokkenen bij examinering voldoende deskundig zijn en goed kunnen functioneren.

Dit zie je aan:

De aanwezigheid en het uitdragen van extern voorgeschreven documenten zoals het toezichtkader bve 2012, een examenreglement en kwalificatiedossiers en overige documenten zoals een visiedocument inzake examinering (intern), examenplan, examenprofielen, handboek examinering, scholingsplan, beschrijving van taken voor examencommissieleden, notulen MT en examencommissie(s) en de inrichting van een heldere examenorganisatie.

Leren

De overgang tussen ontwikkelingsgerichte toetsen en examinering is gemarkeerd. Een succesvolle opleiding heeft een managementteam dat en een examencommissie die:

- ✓ een helder onderscheid maakt tussen ontwikkelingsgerichte (formatieve) toetsen en kwalificerende examens.

Dit zie je aan:

Een verplichte beschrijving op basis van welk examen en overige eisen een opleiding het diploma verstrekt en een beschrijving voor studenten waarin staat welke beoordeling hoe zwaar meetelt voor het behalen van het diploma.

Construeren en vaststellen

Het instrumentarium voldoet inhoudelijk aan de uitstroomseisen en voldoet aan toetstechnische eisen. Een succesvolle opleiding heeft een managementteam dat en een examencommissie die:

- ✓ de voordelen van verdere standaardisatie van processen en producten weet te benutten;
- ✓ het werkveld betreft bij de constructie of vaststelling van examens;
- ✓ zorgt dat de constructeurs en vaststellers voldoende deskundig zijn;
- ✓ zorgt dat de kwalificerende toetsen voldoende dekkend zijn, aan toetstechnische eisen voldoen en voorzien zijn van een cesuur;
- ✓ zorgt dat elk examen voorzien is van adequate informatie voor de deelnemer, van een beschrijving van afnamecondities en een beoordelingsvoorschrift.

Dit zie je aan:

Overzicht van inkoopmogelijkheden, beschikbaarheid en naleving van het examenplan, toetsmatrizen, kwalificatiedossiers, toezichtkader 2012 bve, procedure voor het vaststellen van een cesuur, informatieverzorging aan betrokkenen over uitvoering en beoordeling van het examen, werkspraken tussen constructeurs en vaststellers, resultaatanalyses voorafgaande jaren of andere beschikbare evaluaties, scholingsplan.

Examineren

De examenprocessen van afname en beoordeling zijn deugdelijk. Een succesvolle opleiding heeft een managementteam dat en een examencommissie die:

- ✓ overweegt waar de beoordeling het best kan plaatsvinden;
- ✓ het leerbedrijf voorbereidt op de afname;
- ✓ zorgt voor de deskundigheid van examinatoren.

Dit zie je aan:

De aanwezigheid van adequate exameninstrumenten voorzien van beoordelingsvoorschriften en heldere instructies voor studenten en beoordelaars, een passende examenplaats en de aanwezigheid van deskundige beoordelaars.

Diplomeren

De diplomering is deugdelijk en geborgd. Een succesvolle opleiding heeft een managementteam dat en een examencommissie die:

- ✓ de slaag/zak-beslissing en het verlenen van vrijstellingen op correcte wijze toepast;
- ✓ de bewijslast archiveert;
- ✓ correcte diploma's uitreikt.

Dit zie je aan:

Beschikbaarheid van resultatenanalyses, gegevens uit (steekproefgewijze) dubbele beoordelingen, een adequate registratie van oordelen op de examenonderdelen en de vastlegging van de besluiten die hierop gebaseerd zijn en een registratie van aanpassing van beoordelingsresultaten.

Kwaliteitsborging

De kwaliteitscyclus van examinering is geborgd en afgestemd met de algemene kwaliteitszorg. Een succesvolle opleiding heeft een managementteam dat en een examencommissie die:

- ✓ zich vergewist van de integrale kwaliteit van de examinering;
- ✓ toeziet op de naleving van processen en procedures;
- ✓ zich verzekert van deskundigheid van betrokkenen;
- ✓ onafhankelijke deskundigen betreft bij de borging van de examenkwaliteit;
- ✓ administratieve processen archiveert;
- ✓ zo nodig verbetermaatregelen treft;
- ✓ verantwoording aflegt aan belanghebbenden.

Dit zie je aan:

Studenttevredenheidsevaluaties, werkveldtevredeheidsevaluaties, verbeterplannen, scholingsplannen, notulen, kwaliteitsverslagen, auditrapportages en examenverslagen.